

"הַשְׁרַח הַחֲלָבִי" לַתּוֹרָה

תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא (חלב)

ספר בראשית
פרשת בראשית

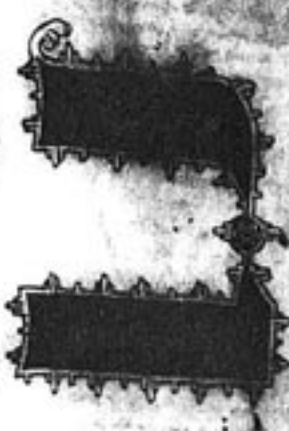
המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו - 2005

© כל הזכויות שמורות למרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב) המבקש לצטט מהספר

רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את שם הספר, ואת שם המוסד שהוציאו לאור:

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב)

ראשית

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל

עמוד ראשון מספר בראשית מן "הכתר הקטן" (כתב יד "מכון בן-צבי")

בראשית

בראשית

א בראשית ברא אלהים את

ב השמים ואת הארץ: והארץ

היתה תהו ובהו וחשך על-פני

תהום ורוח אלהים מרחפת

ג על-פני המים: ויאמר אלהים

ד יהי אור ויהי-אור: וירא

אלהים את-האור כי-טוב

ויבדל אלהים בין האור ובין

ה החשך: ויקרא אלהים | לאור

יום ולחשך קרא לילה ויהי-

ערב ויהי-בקר יום אחד:

ו יאמר אלהים יהי רקיע בתוך

המים ויהי מבדיל בין מים

ז למים: ויעש אלהים את-

הרקיע ויבדל בין המים אשר

מתחת לרקיע ובין המים אשר

ח מעל לרקיע ויהי-כן: ויקרא

אלהים לרקיע שמים ויהי-

ערב ויהי-בקר יום שני:

ט ויאמר אלהים יקוו המים

מתחת השמים אל-מקום

אחד ותראה היבשה ויהי-כן:

י ויקרא אלהים | ליבשה ארץ

ולמקוה המים קרא ימים

יא וירא אלהים כי-טוב: ויאמר

אלהים תרשא הארץ וישא

עשב מזריע זרע עץ פרי עשה

פרי למינו אשר זרעו-בו על-

יב הארץ ויהי-כן: ותוצא הארץ

דשא עשב מזריע זרע למינהו

ועץ עשה-פרי אשר זרעו-בו

למינהו וירא אלהים כי-טוב:

יג ויהי-ערב ויהי-בקר יום

* שלישי:

יד ויאמר אלהים יהי מאורת

ברקיע השמים להבדיל בין

היום ובין הלילה והיו לאת

ולמועדים ולימים ושנים:

טו והיו למאורת ברקיע השמים

להאיר על-הארץ ויהי-כן:

טז ויעש אלהים את-שני המארת

הגדלים את-המאור הגדל

למשלת היום ואת-המאור

הקטן לממשלת הלילה ואת

יז הפוכבים: ויתן אתם אלהים

ברקיע השמים להאיר על-

יח הארץ: ולמשל ביום ובלילה

ולהבדיל בין האור ובין החשך

יט וירא אלהים כי-טוב: ויהי-

ערב ויהי-בקר יום רביעי:

כ ויאמר אלהים ושרצו המים

שרץ נפש חיה ועוף יעופף

על-הארץ על-פני רקיע

כא השמים: ויברא אלהים את-

התנינם הגדלים ואת כל-נפש

החיה | הרמשת אשר שרצו

המים למינהם ואת כל-עוף

כנגד למינהו וירא אלהים

כב כי-טוב: ויברך אתם אלהים

לאמר פרו ורבו ומלאו את-

המים בימים והעוף ירב

כג בארץ: ויהי-ערב ויהי-בקר

יום חמישי:

כד ויאמר אלהים תוצא הארץ

נפש חיה למינה בהמה ורמש

וכיתו-ארץ למינה ויהי-כן:

כה ויעש אלהים את-חית הארץ

למינה ואת-הבהמה למינה

ואת כל-רמש האדמה למינהו

ט וירא אלהים כי-טוב: ויאמר

אלהים נעשה אדם בצלמנו

כדמותנו ויירדו בדגת הים

ובעוף השמים ובהמה ובכל-

הארץ ובכל-הרמש הרמש

כו על-הארץ: ויברא אלהים |

את-האדם בצלמו בצלם

אלהים ברא אתו זכר ונקבה

כז ברא אתם: ויברך אתם אלהים

ויאמר להם אלהים פרו ורבו

ומלאו את-הארץ וכבשה

ורדו בדגת הים ובעוף השמים

ובכל-חיה הרמשת על-

כט הארץ: ויאמר אלהים הנה

בראשית

א

בראשית 1. בראשית - אוולת מא כלק אלרב אלא אלסמא ואלא אלארץ: 2. והארץ - ואלארץ כאנית תיה וביה ועתמיה עלא וגה אלגמיר והווא אלרב מהבהביה עלא וגה אלמא: 3. ויאמר - וקאל אלרב יציר צו וצאר צו: 4. וירא - ונצר אלרב אלא אלצו אין חסן ופרק אלרב בן אלצו ובין אלעתמיה: 5. ויקרא - ונדא אלרב ליצו נהאר וליל עתמיה נדא ליל וצאר עיטא וצאר ציביח יום ואחיד: 6. ויאמר - וקאל אלרב יציר סמא פי וצט אלמא ויציר פרק בין מא למא: 7. ויעש - וציניע אלרב אלסמא ופרק בין מא אלדי מן תחת אלסמא ובין מא אלדי מן פוק אלסמא וצאר כידא: 8. ויקרא - וסמא אל רב לל בצט סמא וצאר עיטא וצאר ציביח יום תאני: 9. ויאמר - וקאל אלרב ינגימנו אלמא מן תחת אלסמא אל מכאן ואחיד ותתביאן אליבאס וצאר כידא: 10. ויקרא - וסמא אלרב לל יבאס ארץ ולמגמאע אלמא סמא בחור ונצר אלרב אין חסין: 11. ויאמר - וקאל אלרב תחשש אלארץ חשיש עיסיב מחבחיב חב סגר תמר צאניע תמר לצינפו אלדי חבו פי עלא אלארץ וצאר כידא: 12. ותוצא - ואכרגית אלארץ חשיש עיסיב מחבחיב חב לצינפו וסגאר צאניע תמר אלדי חבו פי לצינפו ונצר אלרב אין חסין: 13. ויהי - וצאר עיטא וצאר ציביח יום תאלית: 14. ויאמר - וקאל אלרב יציר אצווייה פי בצט אלסמא ליפריק בין נהאר ובין אלליל ויכנונו לל איאת ולל אעייאר ולל איאם וסנין: 15. והיו - ויצירו לל אצווייה פי בצט אלסמא ליצו עלא אלארץ וצאר כידא: 16. ויעש - וציניע אלרב אלא תנין אלאצווייה עצימין אלא צו אלעצים ליחכום בנהאר ואלא צו זגיר ליחכום ביל ליל

א

1. בראשית - בג צורה אחרת של המילה: פילאוויל. 2. תהו ובהו - תיה וביה, וכן ב, בשורשים דומים לעברית ולארמית, ככל הנראה בעקבות התרגומים הארמיים הארץ ישראלים. בתרגום פסאודויונתן ובתרגום הניאופיטי (תהיא ובהיא), וכן בפשיטתא (תייה ובייה), ואף מצוי בתרגומי הקראים בערבית היהודית, כמו אצל קרקסאני ואצל יפת בן עלי: תיה וביה. לעומת זאת, תרגום זה שונה מתרגום רס"ג: נאמרה וספתבחרה. לתרגומים החדשים בקהילות המזרח וצפון-אפריקה, ראה בפירוט: אבישור 1991, עמ' 196; אבישור 1998, עמ' 136-139. 5. ויקרא - ונדא, תרגום מילולי. נד"י אינו בא בערבית בקשר לקריאת שמות. ב: וסמה. ג: וסמא - תרגום הולם. בהמשך גם בתרגומנו:

ואלא כוואכיב: 17. ויתן - וגעל ליהון אלרב פי בצט אלסמא ליצו עלא אלארץ: 18. ולמשל - וליחכום בנהאר וביל ליל וליפריק בין אל צו ובין אלעתמיה ונצר אלרב אין חסין: 19. ויהי - וצאר עיטא וצאר ציביח יום אלראביע: 20. ויאמר - וקאל אלרב ידבו אלמא דביב נפס אלוחשיה וטיר יטאיר עלא אלארץ עלא וגה בצט אלסמא. 21. ויברא - וכלק אלרב אלא תועאבין אלעצימין ואלא גמיע נפס וחשיה אלרבביה אלדי דביו אלמא לצינפון ואלא גמיע טיר צאחיב גיניחה לצינפו ונצר אלרב אין חסין: 22. ויברך - וברך <ליהון> אלרב קאיילא נמו וכתארו ומאלו אלא אלמא פיל בחור ואלטיר יכתר פיל ארץ: 23. ויהי - וצאר עיטא וצאר ציביח יום כאמיס: 24. ויאמר - וקאל אלרב תכריג אלארץ נפס וחשיה לצינפא בהימיה ודביב ווחשית אלארץ לצינפא וצאר כידא: 25. ויעש - וציניע אלרב אלא וחשית אלארץ לצינפא ואל אלבהימיה לצינפא ואלא גמיע דביב אלארץ לצינפו ונצר אלרב אן חסין: 26. ויאמר - וקאל אלרב נצנע אנסאן פי צורתנא כי שבהנא ויחיכמו פי סמכית אלבחר ופי טיר אלסמא ופיל בהימיה ופי גמיע אלארץ ופי גמיע דביב דביב עלא אלארץ: 27. ויברא - וכלק אלרב אלא אלאנסאן פי צורתו פי צורת אלרב כלק אלו דכר ואנתיה כלק ליהון: 28. ויברך - וברך ליהון אלרב וקאל ליהון אלרב נמו וכתרו ומאלו אלא אלארץ וסתמלכוהא וחכימו פי סמכית אלרב [=אלבחר] ופי טיר אלסמא ופי גמיע וחשיה אלרבביה על אלארץ: 29. ויאמר - וקאל אלרב הוודא עטיט ליכון אלא גמיע אלעיסב זריע זרע אלדי עלא וגה גמיע אלארץ ואלא גמיע אלסגר אלדי פי

סמא. 6. רקיע - שמים, וכן ג. ב: בציט - רקיע, וכן בפסוק 8 ובהמשך הפרק. 11. תרשא... דשא - תחשש... חשיש, וכן בג. זהו תרגום בכואה מילולי, כי אין פועל בערבית משורש חש"ש שמשמעו תדשא, וכך תרגם גם אלסוסאני: תחשיש חשישן. רס"ג תרגם: תכלא... כלאא, המתאים לרוח הלשון הערבית. עשב - עיסב, וכן להלן. בערבית יש "עשב" ואין "עסב", והמילה שבתרגומנו באה ככל הנראה בהשפעת המילה העברית. ראה במבוא. 11. זרעו - גרעיניו. ב: בידארו - תבואתו, גורנו. ג: זרעו, וכן בהמשך. 14. ושנים - בתרגומנו כמו רס"ג: וסנין. ב: ולסנין. 16. הגדל - ב: אלכביר. 20. חיה - וחשיה, וכן להלן, וכן ב, תרגמו לשון "חיה רעה" ולא לשון "חיים". 22. לאמר - ב: קיילן, וכן בהמשך, קאיילן. פרו - ב: אינמו, וכן בפסוק 28. 29. נתתי - עטיט = ב: עטית -

נתתי לכם את כל עשב זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה: ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן: וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי:

בא ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

י אלה תולדות השמים והארץ שני בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים: וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד

י את האדמה: ואר יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה: ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה: ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדס וישם שם את האדם אשר יצר: ט ויצמח יהוה אלהים מן

הארמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע: ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים: שם האחר פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב: וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם: ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש: ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת: ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה: ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל: ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלה ממנו מות

יח תמות: ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו יט אעשה לו עזר כנגדו: ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו: ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו: כא ויפל יהוה אלהים ותרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו ויסגר בשר תחתנה: כב ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה כג ויבאה אל האדם: ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה: כד זאת: על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו כה והיו לבשר אחד: והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא גא יתבששו: והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן ותאמר

13. ושם - ואיסים נהר תאני גיחון הוא מחוויט אלא גמיע ארץ כוש: 14. ושם - ואיסים נהר אלתאלית חדקל הוא אלמאצי שרק מוציל ונהר אלראביע הוא פרא: 15. ויקח - ואכר ה' אלרב אלא אלאנסאן וחטו פי גונאנית אלנאעים ליכדימהא וליחפצהא: 16. ויצו - ווצא ה' אלרב עלא אלאנסאן קאיילא מן גמיע סגר גניניה אכל תאכל: 17. ומעץ - ומן סגאר אלמערפיה חסין ורדי לם תאכול מינו אין פי יום אכלך מינו מות תמות: 18. ויאמר - וקאל ה' אלרב לם חסין יכון אלאנסאן לווחדו אצנע לו מעוניה קבאלו: 19. ויצר - וכלק ה' אלרב מן אלארץ גמיע וחשית אלחקליה ואלא גמיע טיר אלסמא וגאב אלא אלאנסאן לינצור איש ינאדי לו וגמיע אלדי יס[א]מי לו אלאנסאן נפס וחשיה הוא סמו: 20. ויקרא - וסמא אלאנסאן סאמי לגמיע אלבהימיה ולטיר אלסמא ולגמיע וחשית אלחקליה ולל אנסאן לם וגיד מעוניה כיקבאלו: 21. ויפל - ורמא ה' אלרב כבליה עלא אלאנסאן ונאם ואכר וחדיה מן צלאעו וגלק לחם עווצהא: 22. ויבן - ובנא ה' אלרב אילא רישיה אלדי אכר מן אלאנסאן לל אמרא וגבהא אילא אלאנסאן: 23. ויאמר - וקאל אלאנסאן האדי הל מרא עצמיה מן עצמי ולחם מן לחמי להאדי יתסמא אמרא אין מין רגול תכאדית האדי: 24. על - עלא דאליך יתרוך רגול אלא אבו ואלא אמו וילזק פי זוגתו ויכוננו ללחם ואחיד: 25. ויהיו - וכאנו תנינהון משלחין אלאנסאן וזוגתו ולם יכתיזו:

ג

1. והנחש - ואלחנש כאן ערייאן מן גמיע וחשית אלחקליה אלדי ציניע ה' אלרב וק<א>ל אלא אלמרא איצא אין קאל אלרב לם תאכלו מן גמיע סגאר גניניה: 2. ותאמר -

תמר סגר זריע זרע ליכון יכון לל אכל: 30. ולכל - ולגמיע וחשית אלארץ ולגמיע טיר אלסמא ולגמיע דביב עלא אלארץ אלדי פי נפס וחשיה אלא גמיע כצריית עיסיב לל אכל וצאר כידא: 31. וירא - ונצר אלרב אלא גמיע אלדי ציניע והוודא חיסין גרא וצאר עישא וצאר סיביח יום אלסאתית:

ב

1. ויכלו - וכימלו אלסמא ואלארץ וגמיע עסכרהון: 2. ויכל - וכמל אלרב פי יום אלסביע סנעתו אלדי ציניע ואסבת פי יום אלסאביע מן גמיע צניעתו אלדי ציניע: 3. ויברך - וברך אלרב אלא יום אלסאביע וקדס אלו אין פי אסבת מן גמיע צניעתו אלדי כלק אלרב ליצנע: 4. אלה - הדולי תוולדית אלסמא ואלארץ פי כליקתהון פי יום צנוע ה' אלרב ארץ וסמא: 5. וכל - וגמיע סגר אלחקליה קבל מא יציר פיל ארץ וגמיע עיסיב אלחקליה קבל מא ינבות אין לם אמטר ה' אלרב עלא אלארץ ואנסאן לים ליכדום אלא אלארץ: 6. ואד - וגים יטלע מן אלארץ ויסקי אלא גמיע וגה אלארץ: 7. וייצר - וכלק ה' אלרב אלא אלאנסאן טרב מן אלארץ ונפך פי אינפו נסמית חייא וצאר אלאנסאן לנפס ווחשיה: 8. ויטע - ונצב ה' אלרב גונאניה פיל נאעים מן אלשרק וגעל תם אלא אלאנסאן אלדי כלק: 9. ויצמח - ונבת ה' אלרב מן אלארץ גמיע סגר מתמין לל מנצר וחסין לל אכל וסגר אלחייא פי וצט גניניה וסגר אלמערפיה חסין ורדי: 10. ונהר - ונהר כאריג מן אלנאעים ליסקי אל אלגניניה ומן תם ינפיריד ויכון לארבע קיסאם: 11. שם - איסים אלואחיד פישון הוא מחאוויט אלא גמיע ארץ אלחויילה אלדי תם אלדהב: 12. וזהב - ודהב דאליך אלארץ חסין תם לולו וחגר בלור:

הכתיב הנכון, זרע - ב: מחבוב. 30. ירק - ב: זורק.

ב

1. השמים - ב: אלסמוואת, צורת רבים. 2. וישבת - ושב. ב: ואסתרח - ונה, וכן בפסוק 3. 4. תולדות - ב: תוליד, ה' אלהים - ב: אלרב. 5. יהיה - ב: יכון - נרדפים. עשב - ב: עישב, וכן ג 18, וראה לעיל א 11, וכן במבוא. לעבד - ב: לייפלה, כתרנום רס"ג: יפלחהא, וכן ג 23. 6. ואד - וענן. ב: וצבב - נרדפים. 7. לנפש חיה - תרגום מילולי. ב: לנפס מיכלימיה - לנפש מדברת, כת"א (לרוח ממללא), וכתרגום רס"ג: נפסא נאטקה. על ההבדל בין ת"א ותרגום רס"ג, ראה קאפח 1984, עמ' יט. 8. ה' אלהים - ב: אללה אלרב, וכן בהמשך. גן - ב: גינן, וכן בהמשך. מקדם - סמורת, באותה מילה שתרנום רס"ג: שרקיא, וכפירוש רש"י: במורחו של עדן, וכן הראב"ע והרד"ק. ב: מן קדים - מקדם, כת"א (מלקדמין), וכתרגום המיוחס ליונתן (קדם בריית עולם). 9. עץ - עץ הדעת, כתרנום רס"ג:

שגרה אלמערפה (ראה אבישור 1992, עמ' 8), וכן אלסוסאני: וסגרת אלמערפת אלכיר ואלשר. ב: וסגר אלדי יאכלו מן תמרו יפהמו בין חיסין ורדי - ועין אשר יאכלו מפריו יכינו בין טוב ורע. 10. יפרד - ב: ינפיריק, כתרנום אלסוסאני - נרדפים. ראשים - חלקים. ב: רום אינהור - ראשי נהרות, כת"א (רישי נהרין). 12. הבדלח ואבן השם - וכן ב, באותם שמות שתרנום רס"ג: אללולו וחנארה אלכלור, וכן תרגום אלסוסאני, וכן בפירוש אברהם בן הרמב"ם (עמ' לו). 13. כוש - השאיר את השם העברי. ב: חבש - כתרנום רס"ג: כלד אלחבשה, וכתרגום אברהם בן הרמב"ם (עמ' לט): אלחבשה, וכתרגום אלסוסאני: ארץ אלחבשה. 14. קדמת - ב: שרקית. 24. אשתו - ב: גוזתו, וכן בפסוק 25, וכן ג 8. 17. 25. ערומים - ב: ערייאנין - נרדפים, וכן ג 7.

ג

1. ערום - עירום; ב: חיילאני - ערמוטי, כתרנום אלסוסאני: חיולי.

האשה אל-הנחש מפרי עץ-
 ג הגן נאכל: ומפרי העץ אשר
 בתוך-הגן אמר אלהים לא
 תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן-
 ד תמתון: ויאמר הנחש אל-
 ה האשה לא-מות תמתון: כי
 ידע אלהים כי ביום אכלכם
 ממנו ונפקחו עיניכם והייתם
 י כאלהים ידעי טוב ורע: ותרא
 האשה כי טוב העץ למאכל
 וכי תאוה-הוא לעינים ונחמד
 העץ להשכיל ותקח מפריו
 ותאכל ותתן גם-לאישה עמה
 ויאכל: ותפקחנה עיני שניהם
 וידעו כי עירם הם ויתפרו
 עלה תאנה ויעשו להם חגרות:
 ח וישמעו את-קול יהוה אלהים
 מתהלך בגן לרוח היום
 ויתחבא האדם ואשתו מפני
 יהוה אלהים בתוך עץ הגן:
 ט ויקרא יהוה אלהים אל-האדם
 ויאמר לו איפה: ויאמר את-
 קלך שמעתי בגן ואירא כי-
 יא עירם אנכי ואחבא: ויאמר מי
 הגיד לך כי עירם אתה המן-
 העץ אשר צויתך לבלתי
 יב אכל-ממנו אכלת: ויאמר
 האדם האשה אשר נתתה
 עמדי הוא נתנה לי מן-העץ
 יג ואכל: ויאמר יהוה אלהים

לאשה מה-זאת עשית ותאמר
 האשה הנחש השיאני ואכל:
 יד ויאמר יהוה אלהים אל-
 הנחש כי עשית זאת ארור
 אתה מכל-הבהמה ומכל חית
 השדה על-גחנה תלך ועפר
 טו תאכל כל-ימי חייה: ואיבה
 אשית בינה ובין האשה ובין
 זרעה ובין זרעה הוא ישופק
 ראש ואתה תשופנו עקב:
 טז אל-האשה אמר הרבה
 ארבה עצבונך והרנך בעצב
 תלדי בנים ואל-אישך
 תשוקתך והוא ימשל-בך:
 יז ולאדם אמר כי-שמעת
 לקול אשתך ותאכל מן-העץ
 אשר צויתך לאמר לא תאכל
 ממנו ארורה האדמה בעבורך
 בעצבון תאכלנה כל ימי חייה:
 יח וקוץ ודרדר תצמיח לה ואכלת
 יט את-עשב השדה: בזעת אפיה
 תאכל לחם עד שובה אל-
 האדמה כי ממנה לקחת כי-
 עפר אתה ואל-עפר תשוב:
 כ ויקרא האדם שם אשתו חוה
 כא כי הוא היתה אם כל-חי: ויעש
 יהוה אלהים לאדם ולאשתו
 כתנות עור וילבשם:

כב ויאמר יהוה אלהים הן האדם

היה כאחד ממנו לדעת טוב
 ורע ועתה | פן-ישלח ידו ולקח
 גם מעץ החיים ואכל וחי
 כג לעלם: וישלחהו יהוה אלהים
 מגן-עוון לעבד את-האדמה
 כד אשר לקח משם: ויגרש את-
 האדם וישכן מקדס לגן-עוון
 את-הכרבים ואת להט החרב
 המתהפכת לשמר את-דרך עץ
 החיים:

כד והאדם ידע את-חוה
 אשתו ותהר ותלד את-קין
 ותאמר קניתי איש את-יהוה:
 ב ותסף ללדת את-אחיו את-
 הבל ויהי-הבל רעה צאן וקין
 ג היה עבד אדמה: ויהי מקץ
 ימים ויבא קין מפרי האדמה
 ד מנחה ליהוה: והבל הביא גם-
 הוא מבכורות צאנו ומחלבהן
 וישע יהוה אל-הבל ואל-
 ה מנחתו: ואל-קין ואל-מנחתו
 לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו
 ופניו: ויאמר יהוה אל-קין
 למה חרה לך ולמה נפלו פניך:
 ז הלוא אם-תיטיב שאת ואם
 לא תיטיב לפתח חטאת רבץ
 ואליו תשוקתו ואתה תמשל-
 ח בו: ויאמר קין אל-הבל אחיו
 ויהי בהיותם בשדה ויקם
 קין אל-הבל אחיו ויהרגהו:

אלסגאר אלדי וציתאך קאיילא לם תאכול מינו מלעוניה
אלארץ פי סבאכך פיל כדאר תאכילהא טול אייאם
חייאתך: 18. וקוץ - ושוך ובלאן תנבות לך ותאכול אלא
עיסב אלחקליה: 19. בזעת - פי ערק גצבך תאכול
לחם חיתא רגועך אלא אלארץ אין מינא אתכדת אין טרב
אנתא ואלא טראב תרגאע: 20. ויקרא - וסמא אלאנסאן
איסים זוגתו חוה אין היא כאנית אים גמיע עאייש:
21. ויעש - וציניע ה' אלרב לל אנסאן ולזוגתו קמצאן
גיליד ולבסהון:

22. ויאמר - וקאל אלה אלרב הוודא אלאנסאן כאן
כיוואחיד מננא ליעריף חסין ורדי והלאן לילא ימיד ידו
ויאכוד איצא מן סגאר אלחיא ויאכול ויעיש ליל דהר:
23. וישלחו - ובעתו ה' אלרב מן גונאנית אלנעים
ליכרום אלא אלארץ אלדי אתכאד מן תאם: 24. ויגרש -
והגאג אלא אלאנסאן וסכאן מן שרק ליגונאנית אלנאעים
אלא ליכרובין ואלא למעית אלסיף אלמתקלביה ליחפץ
אלא דריק סגאר אלחייא:

ד

1. והאדם - ואלאנסאן עיריף אלא חוה זוגתו וחבלית
וולדית אלא קין וקאלית שתארית רגול מן ענד אללה:
2. ותסף - ועאוודית ליתוולאד אלא אכו אלא הבל
וכאן הבל ראעי גנאם וקין כאן פאליח ארץ: 3. ויהי -
וכאן מין חיד אייאם וגאב קין מן תמר אלארץ הדייא קדם
אלה: 4. והבל גאב איצא הוא מן אבכאיר גנאמו ומן
שחמהון ופרג אלה אלא הבל ואלא הידייתו: 5. ואל -
ואילא קין ואילא הדיתו לם קיביל ושתאד לקין גרא וכתאזו
וגהו: 6. ויאמר - וקאל אלה אלא קין אליש שתאד לך
ואליש אכתזו וגהאך: 7. הלוא - הוולא אנכאן תחסין
אפעילך יספח לך ואנכאן לם תחסין אפעילך לבאב כטייה
באריך ואליך שוקו ואנתא תחכום פי: 8. ויאמר - וקאל

וקאלית אלאמרד אלא אלחנש מן תמר סגאר גניניה
נאכול: 3. ומפרי - ומן תמר אלסגאר אלדי פי וצט
אלגניניה קאל אלרב לם תאכלו מינו ולם תנדקו פי לילא
תמותו: 4. ויאמר - וקאל אלחנש אלא אלאמרד לם
מות תמותו: 5. כי - אין עאריף אלרב אין פי יום אכליכון
מינו וינפיתחו עיונכון ותכוננו מיתיל אלרב ערפין חסין
וראדי: 6. ותרא - ונצרת אלאמרד אין חסין אלסגר
לל אכל ואין שהווייה הוא ללעיון ומתמין אלסגר ליפריז
ואכדית מן תמרו ואכלית ועטת איצא לגוזהא מעהא ואכל:
7. ותפקחנה - ונפתחו עיון תנינהון ועירפו אין משלחין
הימא וצפרו ורק תין וצינעו ליהון זנניר: 8. וישמעו -
וסימעו אלא צוט ה' אלרב מיתמצי פיל גניניה להווא
נהאר ותכבא אלאנסאן וזוגתו מן קדם אללה אלרב פי
וצט סגאר גניניה: 9. ויקרא - ונדא אלה אלרב אלא
אלאנסאן וקאל לו וינאך: 10. ויאמר - וקאל אלא צוטך
סמיעית פיל גניניה ונצרת אין ערייאן אנא ותכבית:
11. ויאמר - וקאל מינו כבר לך אין ערייאן אנתיה אנכאן
מן סגאר אלדי וציתאך ליליס אכלת מינו אכל:
12. ויאמר - וקאל אלאנסאן אלאמרד אלדי עטית מעי
היא עטת לי מן אלסגר ואכלת: 13. ויאמר - וקאל ה'
אלרב לל אמרא איש האדי צניעית וקאלית אלאמרד
אלחנש דגאני ואכלת: 14. ויאמר - וקאל ה' אלרב
אלא אלחנש אין צניעית האדי מלעון אנתא מן גמיע
ליבהימיה ומן גמיע וחשית אלחקליה עלא גופך תימצי
וטרב תאכול טול אייאם חייאתך: 15. ואיבה - ועדווייה
אגעל בינך ובין אלאמרד ובין נסלך ובין נסלה הוא ילסעך
ראס ואנתא תלסעו כעב: 16. אל - אלא אלאמרד קאל
תכתיר אכתיר כדאריך וחבליך פיל כדאר תוולאדי בנין
ואלא גוזיך שהוותיך והוא יחכום פיכי: 17. ולאדם -
ולל אנסאן קאל אין סמיעית לצוט זוגתך ואכלת מן

5. והייתם כאלהים - ב: ותיצירו כיל מלאיכיה - ותהיו כמלאכים, כתרנום
אלסוסאני. 7. ויתפרו - וחיברו. ב: וכיאתו - ותפרו. 8. בתוך - ב:
מאכין. 10. ואירא - וראית; ב: וכיפית - ויראתי, כת"א (ודחלית).
12. נתתה - ב: געלת - נרדפים. 14. גחנך - גופך. ב: בטנך, כת"א
(מעך). 15. יושפך ראש - יכישך ראש. ב: ידיך עלא ראסך - יכך על
ראשך. 16. עצבונך - עצבותך. ב: וזנעתך - מחלתך. תשוקתך -
תאוותך. ב: שוקיך - נרדפים. 17. בעצבון - בעצבות; ב: תעב - יגיעה.
18. השדה - ב: אלארץ - הארץ. 19. בזעת אפריך - בזעת זעמך. ב: ערק
וזהך - בזעת פניך, כתרנום רס"ג: בערק וזהך. לחם - ב: טועם. 20. חי
- ב: חי - נרדפים. 21. כתנות - ב: כיתוניא. טילה עברית-ארמית
שהדרה לערבית היהודית בסוריה. ראה אבישור 1989, עמ' 140-142.
23. וישלחו - וישלח אותו - בבניין קל ולא פיעל, וכן ב. 24. הכרבים

- וכן ב, במילה עברית בצורה ערבית. דרך - דריק = ב: טריק.

ד

1. את ה' - מה'. ב: כיסיבת רגול מן קידם אללה - השגתי איש מלפני ה'.
רס"ג: רוקת רגלא מן ענד אללה - הוענק לי, ניתן לי איש מאת ה'; בניגוד
לרש"י: את ה' כמו עם ה'. 3. מנחה לה' - מנחה לפני ה', וכן ב, בעקבות
ת"א. 4. וישע - ב: ואלתפת - ויפן, וכתרגום אלסוסאני בעקבות רש"י.
5. לא שעה - לא קיבל, בעקבות רס"ג: לם יקבלהמא - לא קיבל, וכן ראב"ע:
וטעמו כמו קבל. לעומת זאת ב: לם אילתפת - לא פנה, כתרנום אלסוסאני,
וכמו בפסוק הקודם. ויפלו - ובושו, וכן במילה נרדפת אחרת. ב: ואיסתחו,
וכן בפסוק הבא. 7. לפתח חטאת וגו' - מחצית פסוק זה לא תורגמה
בתרגומנו (מפני הקשיים בפירוש הפסוק). ב: לבב קברך כיטיתך בארכיה
ואליך שוקו ואינתא תיחכום פי - לפתח קברך חטאך רובין, ואליך תשוקתו,

ט ויאמר יהוה אל-קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר י אחי אנכי: ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי יא מן-האדמה: ועתה ארור אתה מן-האדמה אשר פצתה את-פיה לקחת את-דמי אחיך יב מידה: כי תעבד את-האדמה לא-תסוף תת-כחה לך נע ונר יג תהיה בארץ: ויאמר קין אל-יד יהוה גדול עוני מנשא: הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונר בארץ והיה כל-מצאי טו יהרגני: ויאמר לו יהוה לכן כל-הרג קין שבעתים יקם וישם יהוה לקין אות לבלתי טז הכות-אתו כל-מצאו: ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ-ח נוד קדמת-עדן: וידע קין את-אשתו ותהר ותלד את-חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר ח כשם בנו חנוך: ויולד לחנוך את-עירר ועירר ילד את-מחויאל ומחויאל ילד את-מתושאל ומתושאל ילד את-למך: ויקח-לו למך שתי נשים חמישי יט שם האחת עדה ושם השנית צלה: ותלד עדה את-יבל הוא היה אבי ישב אהל ומקנה:

כא ושם אחיו יובל הוא היה אבי כב כל-תפש כנור ועוגב: וצלה גם-הוא ילדה את-תובל קין לטש כל-חרש נחשת וברזל ואחות תובל-קין נעמה: כג ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפעמי כד וילד לחברתי: כי שבעתים יקם-קין ולמך שבעים כה ושבעה: וידע אדם עוד את-אשתו ותלד בן ותקרא את-שמו שת כי שת-לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו ט קין: ולשת גם-הוא ילד-בן ויקרא את-שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה: ששוי ה' זה ספר תולדת אדם ס ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו: זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את-שם אדם ביום הבראם: ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את-שמו שת: ויהיו ימי-אדם אחרי הולידו את-שת שמנה מאת שנה ויולד בנים ובנות: ה ויהיו כל-ימי אדם אשר-חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת:

ו ויחי-שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את-אנוש: ז ויחי-שת אחרי הולידו את-אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: ח ויהיו כל-ימי-שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת: ט ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את-קין: ויחי אנוש אחרי הולידו את-קין חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: ויהיו כל-ימי אנוש חמש שנים ותשע מאות שנה וימת: יב ויחי קין שבעים שנה ויולד את-מהללאל: ויחי קין אחרי הולידו את-מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: ויהיו כל-ימי קין עשר שנים ותשע מאות שנה וימת: טו ויחי מהללאל חמש שנים ושלשים שנה ויולד את-ירד: ויחי מהללאל אחרי הולידו את-ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: ויהיו כל-ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת:

וסבעין: 25. וידע - ועדיף אדם עאד אלא זוגתו וולדית איבין וסמית אלא סמו שת אין געל לי אלרב נסל אכיר עוויז הבל אין קתלו קין: 26. ולשת איצא הוא אנוולד איבין וסמא אלא סמו אנוש חין בידי ליצלי פי איסים ה':

ה

1. זה - הדא כתאב תוולוד אלאנסאן פי יום כלק אלרב אנסאן פי שבהית אלרב ציניע אלו: 2. זכר - דכר ואנתיה כלקהון וברך ליהון וסמא אלא סמון אנסאן פי יום כליקתהון: 3. ויחי - ועש אדם מיה ותלתין סניה וכלף פי שיבהתו כיצורתו וסמא אלא סמו שת: 4. וכאנו איאם אדם בעד תכילפו אלא שת תמן מית סניה וכלף בנין ובנת: 5. ויהיו - וכאנו טול איאם אדם אלדי עאש תיסע מיה ותלתין סניה ומת: 6. ויחי - ועאש שת מיה וכמס סנין וכלף אלא אנוש: 7. ויחי - ועאש שת בעד תכילפו אלא אנוש תמן מיה וסבע סנין וכלף בנין ובנאת: 8. ויהיו - וכאנו טול איאם שת תיסע מיה ותנעשר סניה ומת: 9. ויחי - ועאש אנוש תסעין סניה וכלף אלא קינן: 10. ויחי - ועאש אנוש בעד תכילפו אלא קינן תמן מיה וכמסטעשר סניה וכלף בנין ובנאת: 11. ויהיו - וכאנו טול איאם אנוש תיסע מיה וכמס סנין ומת: 12. ויחי - ועאש קינן סבעין סניה וכלף אלא מהללאל: 13. ויחי - ועאש קינן בעד תכילפו אלא מהללאל תמן מיה וארבעין סניה וכלף בנין ובנאת: 14. ויהיו - וכאנו טול איאם קינן תיסע מיה ועשר סנין ומת: 15. ויחי - ועאש מהללאל כמסה וסתין סניה וכלאף אלא ירד: 16. ויחי - ועאש מהללאל בעד תכילפו אלא ירד תמן מיה ותלתין סניה וכלף בנין ובנאת: 17. ויהיו - וכאנו טול איאם מהללאל תמן מיה וכמסה

קין אלא הבל אכו וכאן פי כונהון פיל חקליה וקם קין אלא הבל אכו וקתלו: 9. ויאמר - וקאל ה' אלא קין וין הבל אכו וקאל לם עריפית אנכאן האפיץ אכי אנא: 10. ויאמר - וקאל איש צניעית צוט דמום אכוך צרכין אלי מן אלארץ: 11. ועתה - והלאן מלעון אנתא מן אלארץ אלדי פתחית אלא תמהא לתאכוד אלא דמום אכוך מידך: 12. כי - אין תכדום אלא אלארץ לם תעאווד תעטי קוותהא לך משתאת ומהגוואל תכון פיל ארץ: 13. ויאמר - וקאל קין קדאם אלה עצים דנבי מן ינסיפית: 14. הן - הוודא הגגת אילי אליום מן עלא וגה אלארץ ומן קידמך אנכיפי ואכון משתאת ומהגוואל פיל ארץ ויכון גמיע וגידני יקתילני: 15. ויאמר - וקאל לו ה' לאגל דאליך גמיע קאתיל קין לסבאע אגיל יסתנקם וגעל ה' לקין אייה ליליס יצורב אילו גמיע ווגדו: 16. ויצא - וכרג קין מן קדם אלה וגלס פי ארץ נוד שרק נעים: 17. וידע - ועיריף קין אלא זוגתו וחבלית וולדית אלא חנוך וכאן באני קרייה וסמא איסים אלקרייה פי איסים בנו חנוך: 18. ויולד - ונוולד לחנוך אלא עירד ועירד כלף אלא מחויאל ומחויאל כלף אלא מתושאל ומתושאל כלף אלא למך: 19. ויקח - ואכד לולמך תנתין נסוואן איסים אלואחדיה עדה ואיסיס אלתאניה צלה: 20. ותלד - וולדית עדה אלא יבל הוא כאן אבו גאליס כאמיה ובוש: 21. ושם - ואיסיס אכו יובל הוא כאן אבו גמיע מאסיך טנבור ונאיי: 22. וצלה - וצלה איצא היא ולדית אלא תובל קין סאנין גמיע מעלים נחאס וחדיד ואיכית תובל קין נעמה: 23. ויאמר - וקאל למך לנסוואנו עדה וצלה סמעו צוטי נסוואן למך צנוטו קולי אין רגול קתלת לפיגי וולד לבעגורתי: 24. כי - אין לסבע אגייאל יסתנקם מן קין ולמך סבעה

עדן. ב תרגם נוד כשם שתרגם את נד, והשווה רש"י: בארץ שכל הגולים נדים שם, ושניהם בעקבות ת"א (בארעא גלי וטלטל). 17. אשתו - זוגתו, לעומתו ב: גזותו (שיכול הנוהג בערבית המדוברת), וכן בפסוק 26. 21. כנור - וכן ב: טנבור, כתרנום רס"ג: טנבור. ועוגב - נאי - חליל, וכן ב, כת"א (אכובא) ולא כתרנום רס"ג: קיתאר. 26. לקרא בשם ה' - להתפלל בשם ה', לעומת זאת ב תרגום טילולי, ותרנומו בעקבות ת"א ובניגוד לרש"י.

ואתה תשלוט בו. והשווה רש"י: לפתח קברך הטאך שמור וכו', וכן אלמוסאני. 12. נע ונד - ב בחר טילה נרדפת אחרת: מיהגל ומישתת, וכן בפסוק 14. 13. מנשא - טלסלות, וכן ב, בניגוד לרש"י על פי ב"ר: אי אפשר לטעון, ובהתאם לראב"ע: ופירוש נשוא כמעט סלוח כמו נושא עון. 15. שבעתים - לשבעה דורות, וכן בפסוק 24, וכן ב, בעקבות רש"י: לסוף שבעה דורות, וכן הראב"ע. 16. נוד - השאיר את השם העברי, כתרנום רס"ג וכתרגום אלמוסאני, ולעומת זאת תרגם טילולית את "קדמת

וַיְחִי-יֶרֶד שְׁתֵּים וּשְׁשִׁים
 שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת-
 חֲנוֹךְ: וַיְחִי-יֶרֶד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
 אֶת-חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה
 כ וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כָל-
 יְמֵי-יֶרֶד שְׁתֵּים וּשְׁשִׁים שָׁנָה
 וַתִּשָּׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת:
 כא וַיְחִי חֲנוֹךְ חֲמֵשׁ וּשְׁשִׁים
 שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת-מֶתוֹשֶׁלַח:
 כב וַיִּתְּהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת-הָאֱלֹהִים
 אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת-מֶתוֹשֶׁלַח
 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
 כג וּבָנוֹת: וַיְהִי כָל-יְמֵי חֲנוֹךְ
 חֲמֵשׁ וּשְׁשִׁים שָׁנָה וּשְׁלֹשׁ
 כד מֵאוֹת שָׁנָה: וַיִּתְּהַלֵּךְ חֲנוֹךְ
 אֶת-הָאֱלֹהִים וַאֲיֻנּוֹ כִּי-לָקַח
 אֹתוֹ אֱלֹהִים:
 כה שְׁבִיעִי
 וַיְחִי מֶתוֹשֶׁלַח שִׁבְעִי
 וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה
 ט וַיּוֹלֶד אֶת-לֶמֶךְ: וַיְחִי מֶתוֹשֶׁלַח
 אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת-לֶמֶךְ שְׁתֵּים
 וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת
 כו שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי
 כָל-יְמֵי מֶתוֹשֶׁלַח תִּשְׁעִי
 וּשְׁשִׁים שָׁנָה וַתִּשָּׁע מֵאוֹת
 שָׁנָה וַיָּמָת:
 כז וַיְחִי-לֶמֶךְ שְׁתֵּים
 וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
 כח בֶּן: וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר
 זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן

וַיֵּינֻן מִן-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָרָה
 ל וַיְהִי: וַיְחִי-לֶמֶךְ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
 אֶת-נֹחַ חֲמֵשׁ וּתְשַׁעִים שָׁנָה
 וּחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
 לא וּבָנוֹת: וַיְהִי כָל-יְמֵי-לֶמֶךְ שִׁבְעִי
 וּשְׁבַעִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת
 שָׁנָה וַיָּמָת:
 לב וַיְהִי-נֹחַ בֶּן-חֲמֵשׁ מֵאוֹת
 שָׁנָה וַיּוֹלֶד נֹחַ אֶת-שֵׁם אֶת-חָם
 וא וְאֶת-יֹפֶת: וַיְהִי כִּי-הִחֵל הָאָדָם
 לָרֶב עַל-פְּנֵי הָאָרֶץ וּבָנוֹת
 ב יָלְדוּ לָהֶם: וַיֵּרְאוּ בְנֵי-הָאֱלֹהִים
 אֶת-בָּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה
 וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר
 ג בָּחָרוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא-יִדּוֹן
 רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשִׁגְם הוּא
 בָשָׂר וְהָיוּ יָמֵי מָאָה וְעֶשְׂרִים
 ד שָׁנָה: הַנִּפְלִיִּים הָיוּ בָאָרֶץ
 בְּיָמֵים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי-כֵן
 אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶל-
 בָּנוֹת הָאָדָם וַיָּלְדוּ לָהֶם הֵמָּה
 הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מַעֲוֹלָם אֲנָשִׁי
 הַשָּׁם:
 מפטיר
 ה וַיֵּרָא יְהוָה כִּי רְבָה רָעַת הָאָדָם
 בָּאָרֶץ וְכָל-יֹצֵר מַחֲשַׁבֶּת לִבּוֹ
 ו יֶרֶק רָע כָּל-הַיּוֹם: וַיִּנָּחַם יְהוָה
 כִּי-עָשָׂה אֶת-הָאָדָם בָּאָרֶץ
 ז וַיִּתְּעַצֵּב אֱלֹ-לִבּוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֲמַחֶה אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר-

בְּרָאֲתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ
 מֵאָדָם עַד-בְּהֵמָה עַד-רֶמֶשׂ
 וְעַד-עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נִחַמְתִּי כִּי
 ח עָשִׂיתִם: וְנֹחַ מֵצָא חֵן בְּעֵינֵי
 יְהוָה:
 ט אֱלֹהִים תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ
 טז צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת-
 י הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ-נֹחַ: וַיּוֹלֶד נֹחַ
 שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת-שֵׁם אֶת-חָם
 יא וְאֶת-יֹפֶת: וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לִפְנֵי
 הָאֱלֹהִים וַתִּמְלֹא הָאָרֶץ חָמָס:
 יב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָרֶץ וְהִנֵּה
 נִשְׁחָתָה כִּי-הִשְׁחִית כָּל-בָּשָׂר
 אֶת-דְּרָכָהּ עַל-הָאָרֶץ:
 יג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קָץ
 כָּל-בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִי-מִלֹּאָה
 הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנֵּנִי
 יד מַשְׁחִיתָם אֶת-הָאָרֶץ: עֲשֵׂה לְךָ
 תֵּבַת עֲצֵי-גִפְרִית קַנִּים תַּעֲשֶׂה
 אֶת-הַתֵּבָה וְכִפְרַת אֹתָהּ מִבֵּית
 טו וּמִחוּץ בַּכֶּפֶר: וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
 אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ
 הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ
 טז וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ: צֹהַר
 תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל-אַמָּה
 תַּכְלִנָּה מִלְּמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה
 בְּצִדָּהּ תִּשֶׂה תַּחְתִּים שְׁנַיִם
 יז וּשְׁלֹשִׁים תַּעֲשֶׂה: וְאֲנִי הִנֵּנִי
 מְבִיא אֶת-הַמָּבּוּל מַיִם עַל-

ותסעין סניה ומת: 18. ויחי - ועאש ירד מייה ותנין וסתין סניה וכלאף אלא חנוך: 19. ויחי - ועאש ירד בעד תכילפו אלא חנוך תמן מית סניה וכלף בנין ובנת: 20. ויחי - וכאנו טול איאם ירד תיסע מייה ותנין וסתין סניה ומת: 21. ויחי - ועאש חנוך כמסה וסתין סניה וכלאף אל מתושלח: 22. ויתהלך - ותמצא חנוך קידם אלרב בעד תכילפו אלא מתושלח תלת מית סניה וכלף בנין ובנאת: 23. ויחי - וכאן טול איאם חנוך תלת מיה וכמסה וסתין סניה: 24. ויתהלך - ותמצא חנוך קידם אלרב ולסו אין אכד אלו אלרב: 25. ויחי - ועאש מתושלח מיה וסבעה ותמנין וכלף אלא למך: 26. ויחי - ועאש מתושלח בעד תכילפו אלא למך סבע מייה ותנין ותמנין סניה וכלף בנין ובנאת: 27. ויחי - וכאנו טול איאם מתושלח תיסע מייה ותסעה וסתין סניה ומת: 28. ויחי - ועאש למך [מייה] ותנין ותמנין סניה וכלאף איבין: 29. ויקרא - וסמא אלא סמו נוח קאילא האדא יסלינא מן צנעיתנא ומן כדאר ידינא מן אלארץ אלדי לענהא אלה: 30. ויחי - ועאש למך בעד תכילפו אלא נוח כמס מייה וכמסה ותסעין סניה וכלף בנין ובנת: 31. ויחי - וכאן טול איאם למך סבע מייה וסבעה וסבעין סניה ומת: 32. ויחי - וכאן נוח בן כמס מיאית סניה וכלף נוח אלא שם אלא חם ואלא יפת:

ו

1. ויחי - וכאן אין בידי אלאנסאן ליכתר עלא וגה אלארץ ובנאת אנוולדו ליהון: 2. ויראו - ונצרו בנין אכאביר אלא בנאת אלאנסאן אין חסנאת הינין ואכדו ליהון נסוואן מן גמיע אלדי אסתכרו: 3. ויאמר - וקאל ה' לם יתבת גיל מכתזי הדא קידמי ליל דהר משאן אלי הואיה לחם

דומה, אך בהמשך בניגוד לתרגומנו, שתרגם טילולית, הרחיב וגרס: מיהלית עטית ליהון מייה ועשרין סנה אינכאן יתובו - ארכה נתתי להם מאה ועשרים שנה אם ישובו, ושניהם בעקבות ת"א ובעקבות רש"י: עד ק"ך שנים אאריך להם אפי, ואם לא ישובו אביא עליהם מכול. 4. הנפילים - הגיבורים, וכן ב, בעקבות ת"א (גבריא). 6. וינחם - וחור ה' מדברו. ב תרגום טילולית: ונידים - והתחרט, וכן בפסוק 7. 16. צדק - אור. וכן ב: צווייה - אורה או מוארת, ושניהם בעקבות ת"א (נהור), ורש"י כתב: יא חלון ויא אכן טובה המאירה להם (ב"ר).

ותסעין סניה ומת: 18. ויחי - ועאש ירד מייה ותנין וסתין סניה וכלאף אלא חנוך: 19. ויחי - ועאש ירד בעד תכילפו אלא חנוך תמן מית סניה וכלף בנין ובנת: 20. ויחי - וכאנו טול איאם ירד תיסע מייה ותנין וסתין סניה ומת: 21. ויחי - ועאש חנוך כמסה וסתין סניה וכלאף אל מתושלח: 22. ויתהלך - ותמצא חנוך קידם אלרב בעד תכילפו אלא מתושלח תלת מית סניה וכלף בנין ובנאת: 23. ויחי - וכאן טול איאם חנוך תלת מיה וכמסה וסתין סניה: 24. ויתהלך - ותמצא חנוך קידם אלרב ולסו אין אכד אלו אלרב: 25. ויחי - ועאש מתושלח מיה וסבעה ותמנין וכלף אלא למך: 26. ויחי - ועאש מתושלח בעד תכילפו אלא למך סבע מייה ותנין ותמנין סניה וכלף בנין ובנאת: 27. ויחי - וכאנו טול איאם מתושלח תיסע מייה ותסעה וסתין סניה ומת: 28. ויחי - ועאש למך [מייה] ותנין ותמנין סניה וכלאף איבין: 29. ויקרא - וסמא אלא סמו נוח קאילא האדא יסלינא מן צנעיתנא ומן כדאר ידינא מן אלארץ אלדי לענהא אלה: 30. ויחי - ועאש למך בעד תכילפו אלא נוח כמס מייה וכמסה ותסעין סניה וכלף בנין ובנת: 31. ויחי - וכאן טול איאם למך סבע מייה וסבעה וסבעין סניה ומת: 32. ויחי - וכאן נוח בן כמס מיאית סניה וכלף נוח אלא שם אלא חם ואלא יפת:

ו

1. ויחי - וכאן אין בידי אלאנסאן ליכתר עלא וגה אלארץ ובנאת אנוולדו ליהון: 2. ויראו - ונצרו בנין אכאביר אלא בנאת אלאנסאן אין חסנאת הינין ואכדו ליהון נסוואן מן גמיע אלדי אסתכרו: 3. ויאמר - וקאל ה' לם יתבת גיל מכתזי הדא קידמי ליל דהר משאן אלי הואיה לחם

ה

22. ויתהלך - ויתהלך חנוך לפני האלהים, ודומה לו ב: ואתמצא חנוך פי טעית אלרב - והתהלך חנוך במשמעת האלהים, ושניהם בעקבות ת"א: בדחלתא דה'. 29. ומעצבון - ומעצב, ב: ומין תעב - סיניע. ראה לעיל ג 17.

ו

2. בני האלהים - הגדולים, וכן פסוק 4, וכן ב, בעקבות ת"א: (רברביא), וראה רש"י: הם השרים והשופטים. 3. לא ידון וגו' - לא יפון דור (חסר) מביש זה לפני לעולם, מפני שהוא בשר ומעשיו רעים וכו'. ב תרגם תרגום

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו - 2005